

Dosarul nr. 3ra-1083/23
2-23153236-01-3ra-04112023

prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Central (jud. A. Bologan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, Ec. Palanciuc, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

05 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Chirița Angela,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Chirița Angela împotriva Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Pașcani nr.12/21, terți Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Raionale Criuleni nr.12, Evghenii Sanduța și Pelagheia Savciuc cu privire la anularea hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni nr. 19 din 16.10.2023, a hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Criuleni nr.110 din 23.10.2023, a răspunsului nr.CEC-8/3457 din 28.10.2023, cu emiterea unui act administrativ individual favorabil privind sancționarea și eliminarea din cursa electorală a candidatului Evghenii Sanduța pentru funcția de primar al com. Pașcani din partea PP „PAS” și a candidatei Pelaghia Savciuc pentru funcția de consilier local din partea PP „PAS”, figuranți la poziția nr.2 și nr.4 din Anexa la Hotărârea Consiliului electoral al circumscripției electorale Pașcani nr.12/21 din 03.10.2023,

împotriva deciziei din 04 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel înaintată de Angela Chirița, s-a casat integral hotărârea din 03 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central și s-a emis o nouă decizie prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Angela Chirița,

c o n s t a t ă :

La data de 29 octombrie 2023, Angela Chirița a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale prin care a solicitat

anularea hotărârii CECER Criuleni nr.110 din 23.10.2023, a hotărârii CECE Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni nr. 19 din 16.10.2023, a răspunsului formal nr.CEC8/3457 din 28.10.2023 emis de CEC și emiterea unui act administrativ individual favorabil privind sancționarea și eliminarea din cursa electorală a candidatului Evghenii Sanduța pentru funcția de primar al com. Pașcani din partea PP „PAS” și a candidatei Pelaghia Savciuc pentru funcția de consilier local din partea PP „PAS”, figuranți la poziția nr.2 și nr.4 din Anexa la hotărârea CECE Pașcani nr.12/21 din 03.10.2023 (f.d.1-14).

În motivarea acțiunii a invocat că, la data de 13 octombrie 2023, în calitate de alegător a înaintat o contestație la CEC, prin care a contestat acțiunile/inacțiunile candidaților Evghenii Sanduța la funcția de primar al com. Pașcani din partea PP „Partidul Acțiune și Solidaritate” și acțiunile lui Pelaghia Savciuc, candidat la funcția de consilier în Consiliul comunal Pașcani din partea aceluiași partid, ambii fiind înscriși la poziția nr.4 și respectiv, poziția nr.2 din Anexa la hotărârea CECE Pașcani nr. 12/21 din 03.10.2023 privind acțiuni de agitație electorală în localitățile Pașcani și Porumbeni, raionul Criuleni, prin acțiuni de instigare la ură/dușmănie și respectiv publicarea diverselor informații denigratoare, defăimătoare, nereale și false la adresa reclamantei și a membrilor familiei sale, în mediul public online, făcând trimitere la campania electorală desfășurată în scopul urmărit de a denigra imaginea publică atât a reclamantei, cât și familiei acesteia, inclusiv a actualului primar Vasile Gîrbea, care, de altfel, la fel este candidat.

Reclamanta a menționat că, prin hotărârea nr.19 din 16 octombrie 2023, CECE Pașcani nr.12/21 a respins contestația depusă la 14 octombrie 2023, invocând faptul că nu a analizat contextul redactat în cuprinsul contestației formulate, procedând la respingerea cererii prin multiple omisiuni, cu rea-credință și rea-intenție în scop premeditat, urmărind acordarea de favoritisme.

Astfel, reclamanta susține că hotărârea nr. 19 din 16 octombrie 2023 adoptată de CECE Pașcani nr. 12/21 este îndreptată în mod direct împotriva reclamantei și membrilor familiei sale, reprezentând un act administrativ nefavorabil în sensul art. 17 din Codul administrativ în corespundere cu art. 5 din același Cod.

Reclamanta a subliniat că în cuprinsul contestației sus-enunțate au fost expuse motive temeinice, cu caracter serios, prin care afirmă că candidații PP „Partidul Acțiune și Solidaritate” au procedat prin acțiuni ilicite, atentând la viața de familie, cauzându-i atât vătămări psihice, cât și morale care persistă și se manifestă în formă continuă, motiv pentru care o eventuală soluționare de inadmisibilitate a contestației ar conduce la acordarea de favoritisme pe criterii politice și care le-ar permite candidaților PP „Partidul Acțiune și Solidaritate” să-și continue activitățile ilicite în sensul producerii de vătămări.

Prin încheierea din 30 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cauza a fost transmisă spre examinare la Judecătoria Criuleni, sediul Central (f.d. 53-55).

Prin încheierea din 02 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, au fost atrași în proces în calitate de terț Evghenii Sanduța și Pelaghia Savciuc (f.d.67-68)

Prin hotărârea din 03 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată (contestația) depusă de Chirița

Angela împotriva CEC și CECE Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni, terți interesați Sanduța Evghenii și Savciuc Pelagheia cu privire la anularea hotărârii CECE Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni nr. 19 din 16.10.2023, a hotărârii CECER Criuleni nr.110 din 23.10.2023, a răspunsului nr.CEC-8/3457 din 28.10.2023 cu emiterea unui act administrativ individual favorabil privind sancționarea și eliminarea din cursa electorală a candidatului Evghenii Sanduța pentru funcția de primar al com. Pașcani din partea PP „PAS” și a candidatei Savciuc Pelaghia pentru funcția de consilier local din partea PP „PAS”, figuranți la poziția nr.2 și nr.4 din anexa la hotărârea CECE Pașcani nr.12/21 din 03.10.2023 (f.d. 101-110).

La data de 04 noiembrie 2023, Chirița Angela prin intermediul poștei electronice, a depus apel motivat împotriva hotărârii din 03 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central (f.d. 113-130).

Prin încheierea din 04 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost atras în proces în calitate de terț CECER Criuleni nr. 12 (f.d. 185-187).

Prin decizia din 04 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel înaintată de Angela Chirița, din alte motive. S-a casat integral hotărârea din 03 noiembrie 2023 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central și s-a emis o nouă decizie prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Angela Chirița împotriva Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni, terți interesați Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale raionale Criuleni nr.12, Evghenii Sanduța și Pelagheia Savciuc (f.d. 194-204).

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că deși soluția instanței de fond este una întemeiată, a fost emisă cu încălcarea procedurii, fără a atrage în proces în calitate de terț CECER Criuleni nr.12.

Instanța de apel a reținut că în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine faptul că, la 13 octombrie 2023, Chirița Angela a depus contestație la CEC pe marginea dezacordului cu hotărârea CECE Pașcani nr.12/21 din 03.10.2023, care prin scrisoarea nr. CEC-8/3258 din 14 octombrie 2023 a fost remisă spre examinare, după competență, către CECE Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni. Respectiv, prin hotărârea nr.19 din 16 octombrie 2023, CECE Pașcani nr.12/21 a respins contestația depusă de Chirița Angela, declarând-o drept inadmisibilă. Iar, prin hotărârea CECER Criuleni nr.110 din 23 octombrie 2023, contestația depusă de Chirița Angela a fost respinsă fiind menținută hotărârea nr. 19 din 16 octombrie 2023 adoptată de CECE Pașcani nr. 12/21.

Instanța de apel a subliniat că hotărârea nr.110 din 23 octombrie 2023 a fost contestată la CEC, iar prin scrisoarea nr. CEC-8/3457 din 28 octombrie 2023, CEC a explicat Angelei Chirița că, contestația urmează să o depună la Judecătoria Criuleni.

Instanța de apel a conchis că motive de inadmisibilitate a acțiunii înaintate de reclamanta Angela Chirița, în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, deci acțiunea este admisibilă și instanța urmează a se expune asupra fondului cauzei.

Respectiv, instanța de apel a reținut ca fiind relevante soluționării cauzei prevederile art. 137 alin.(1) - (4), art.225 din Codul administrativ, art.37 și art.102 alin.(1), (2) și (5) din Codul electoral.

Reieșind din normele legale menționate supra, instanța de apel a reținut că intimatul și-a exercitat dreptul discreționar conform normelor legale și prin urmare întemeiat a constatat că, faptele invocate de Angela Chirița privind pretinsele acțiuni ale concurenților electorale Evghenii Sanduța și Pelagheia Savciuc nu cad sub incidența prevederilor art. 102 alin. (5) din Codul electoral, or legea expres prevede care sunt temeiurile de anulare a înregistrării concurenților electorali. Astfel, reieșind din scopul legii, la emiterea hotărârii nr. 19 din 16 octombrie 2023 CECE Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu scopul acordat prin lege și conform competențelor sale, iar careva temeiuri ce ar duce la anularea acesteia nu se atestă.

Referitor la pretinsa nerespectare de către autoritatea publică a principiului statuat la art. 31 din Codul administrativ, instanța de apel a constatat că actele contestate sunt suficient de motivate și detaliate, fiind indicate toate temeiurile ce au justificat emiterea acestora. Motivarea actelor contestate conține temeiurile de fapt și de drept, de care a ținut cont intimatul la examinarea contestației înaintate de Angela Chirița privind anularea concurenților electorali Evghenii Sanduța și Pelagheia Savciuc.

Cu privire la cerința apelantei privind anularea hotărârii CECER Criuleni nr.110 din 23.10.2023 pe marginea contestației în procedură prealabilă, cât și obligarea să emită actul administrativ individual favorabil reclamantei, instanța de apel a considerat că acestea urmează a fi respinse, or, cerințele respective sunt accesorii cerinței de anulare a hotărârii CECE Pașcani nr.12/21, raionul Criuleni nr. 19 din 16 octombrie 2023, care a fost respinsă.

Referitor la solicitarea apelantei privind anularea a răspunsului nr.CEC-8/3457 din 28 octombrie 2023 emis de CEC, instanța de apel a considerat-o ca fiind neîntemeiată, or aceasta este o operațiune administrativă care nu produce efecte juridice, ci a fost una cu titlu informativ, prin care a explicat care este procedura de contestare a actelor Consiliului electoral de circumscripție.

Din considerentele menționate și având în vedere că, instanța de fond eronat a aplicat prevederile de procedură prin faptul neatragerii în proces în calitate de terț a CECER Criuleni nr.12, instanța de apel a concluzionat despre necesitatea admiterii cererii de apel din alte motive, casării hotărârii instanței de fond și emiterii unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie respinsă, or careva probe care să confirme contrariul la dosar nu sunt.

La data de 04 noiembrie 2023, ora 23:27, Chirița Angela a depus la Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, cerere de recurs împotriva deciziei din 04 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar a reiterat că instanța de apel a favorizat infractiunile și acțiunile ilicite ale candidaților PP „PAS. Astfel, instanțele ierarhic inferioare și instituțiile publice au adoptat acte administrative, decizii și încheieri contrare legii, prin care se încalcă drepturi și libertăți individuale.

În drept, și-a motivat recursul în temeiul prevederilor art. 245¹ din Codul administrativ și art. 432 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 04 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică la adresa „angela-chirita@mail.ru”, dispozitivul deciziei dar și decizia motivată a fost notificată recurenteii la 04 noiembrie 2023, ora 16:44 și respectiv, 19:17 (f.d. 205-206 vol. I).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă prin poșta electronică la 04 noiembrie 2023, ora 23:27 (f.d. 207 vol. I).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Chirița Angela, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi

prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Chirița Angela, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Chirița Angela, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată și cererea de apel, care au fost analizate de către prima instanță și Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în instanța de apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenții argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Chirița Angela.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus Chirița Angela se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Aliona Miron

judecătorii

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc